

ဝဗ္ဗိကသုတ္တန် အပိုင်း(၆) (၅-၁၂-၂၀၂၂)

“လမ်းနှစ်ခွ - မှတ်ကြ ယုံမှားတည်း”

ဤခန္ဓာ တောင်ပို့ကို ဆက်လက်တူးဖော်ရာ၌ လမ်းနှစ်ခွတည်းဟူသော ယုံမှားသံသယကို တွေ့ရှိရကြောင်း ဟောကြားတော်မူ၏။ ယုံမှားသံသယ၏ လမ်းနှစ်ခွနှင့်တူပုံကို ဥပမာဖြင့် ရှင်းလင်းပြထားပုံမှာ - တန်ဖိုးရှိသော ဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့်တကွ ရေမရှိသော ကန္တာရခရီး ရှည်ကြီးကို သွားလာနေရသော ယောက်ျားသည် လမ်းနှစ်ခွသို့ရောက်သော် “ဤလမ်းဖြင့် သွားသင့်သလော? ထိုလမ်းဖြင့် သွားသင့်သလော?”ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင် သောကြောင့် ထိုလမ်းနှစ်ခွ၌သာ ရပ်တည်နေစဉ် သူခိုးများရောက်လာပြီး လူကိုလည်း သတ်, ဥစ္စာကိုလည်းယူခြင်းကို ခံရကာ အကျိုးမဲ့ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်ရလေ၏။ ထို့အတူ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းအားထုတ်နေသူသည် ဘုရားအစရှိသည်တို့၌ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်လာသော် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို တိုးပွားခြင်းငှာ မတတ်နိုင်တော့ဘဲ ကိလေသမာရ်အစရှိသော အလုံးစုံသောမာရ်တို့၏ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံရကာ အကျိုးမဲ့ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်ရလေ ၏။

“သံသယဆိုသည်မှာ အလကား”

တရားရေးရာဖြင့်သာမက လောကရေးရာတွင်လည်း ယုံမှားသံသယဝင်လာပါက အလုံးစုံ ပျက်စီးတတ်ပေသည်။ အမှန်ကို မသိသေးဘဲ ယုံမှားသံသယရှိနေသမျှကာလပတ်လုံး မိဘနှင့်သားသမီး၊ ဇနီးမယားနှင့်လင်ယောက်ျား၊ ဆရာနှင့်တပည့်-အစရှိသော လူ့ဘောင် အဖွဲ့အစည်းကြီး၌ ပျက်စီးဆုတ်ယုတ်ရပေသည်။ အမှန်ကို မသိသမျှ အမှားကို အမှန်ထင်၊ အတုကို အစစ်ထင်နေတတ်ကြသည်မှာ လောကသဘာဝတည်း။ ယုံမှားသံသယ ဝိစိကိစ္ဆာသည် အကောင်း-အဆိုး၊ အကြောင်း-အကျိုးကို မျှမျှတတ ဆင်ခြင်သော ဉာဏ်ယောင်ဆောင်ပြီး အမျိုးမျိုးဝေဖန်နေတော့၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်မှောက်တော် ၌ နောက်ဆုံး ရဟန္တာဖြစ်သွားသော သုဘဒ္ဒရဟန်းသည်လည်း ထိုကဲ့သို့ အမျိုးမျိုးဝေဖန်

ဆင်ခြင်နေသဖြင့် ၄၅-နှစ်ကြာအောင် မြတ်စွာဘုရားထံလာရောက်ပြီး မေးမြန်းမှုမပြုနိုင်ဘဲ အချိန်များ အလဟဿကုန်သွားရလေ၏။

“ဘုရားစသည့်၊ ယုံမှားဘိမှု၊ ဝိစိကိစ္ဆာ”ဟုဆိုသည့်အတိုင်း (၁) အလုံးစုံကိုသိသော ဘုရားဟူသည် ဟုတ်နိုင်ပါမည်လား? (၂) တရားအတိုင်းကျင့်လျှင် နတ်ရွာနိဗ္ဗာန်ရနိုင်သည်ဟုဆိုခြင်းမှာ ဟုတ်နိုင်ပါမည်လား? (၃) ကောင်းမွန်စွာကျင့်သောသံဃာဟူသည် ဟုတ်နိုင်ပါမည်လား? (၄) သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်များကို ကျင့်ခြင်းဖြင့် အကျိုးရနိုင်ပါမည်လား? (၅) ငါတို့ ရှေးရှေးဘဝကဖြစ်ခဲ့ဖူးသလား? (ယခုဘဝမှ ထာဝရဘုရားဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်ရသလား?) (၆) နောင်ဘဝရှိသည်မှာ ဟုတ်နိုင်ပါမည်လား? (ယခုဘဝသေလျှင် ပြီးချင်ပြီးနိုင်မလား?) (၇) ပြုသမျှ ကောင်းမှု-မကောင်းမှု ကံသည် ခန္ဓာအစဉ်၌ သတ္တိကျန်ရစ်ပြီး အကျိုးပေးတတ်သည်ဟုဆိုခြင်းမှာ ဟုတ်နိုင်ပါမည်လား? (၈) အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ခြင်းအစရှိသော အကြောင်းအကျိုးစပ်ပုံသည် ဖြစ်နိုင်ပါမည်လား? ဟူသော ယုံမှားသံသယ ဝိစိကိစ္ဆာသည် သံသရာကန္တာရခရီးခဲမှ လွတ်မြောက်လိုသူတို့အတွက် လမ်းနှစ်ခွ၌ရောက်နေသူပမာ အကျိုးမဲ့ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်အောင်ပြုတတ်လေ၏။ ထိုသို့အကျိုးမဲ့ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်စေတတ်သော ယုံမှားသံသယ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ရှားရန် သင်ကြားလေ့လာခြင်း၊ ဆင်ခြင်စဉ်စားခြင်း၊ ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သဘာဝများကို ရှုမှတ်ပွားများခြင်းနည်းလမ်းများကို ဘုရားရှင် ညွှန်ပြတော်မူ၏။

“နီဝရဏ-တူလှ ရေစစ်”

ဤခန္ဓာ တောင်ပို့ကို ဆက်လက်တူးဖော်ရာ၌ တွေ့ရှိရသော ရေစစ်ဟူသည် နီဝရဏတရားငါးပါးကို ဆိုလိုကြောင်း ဘုရားရှင်ဟောတော်မူ၏။ ရေစစ်၏သဘာဝမှာ ရေစစ်၌ ထည့်အပ်သော ရေတစ်ခွက်သည်၎င်း၊ ရေနစ်ခွက်သည်၎င်း၊ ရေဆယ်ခွက်သည်၎င်း၊ ရေအခွက်နှစ်ဆယ်သည်၎င်း၊ ရေအခွက်တစ်ရာသည်၎င်း ယိုကျသွားသည်သာတည်း၊ တစ်လက်ခုပ်မျှလောက်သော အနည်းငယ်မျှရေသည်လည်း မတည်နိုင်ချေ။ ဤအတူသာ

လျှင် နီဝရဏတရားတို့ဖြင့်ပြည့်နေသောသူ၏ကိုယ်တွင်း၌ ကုသိုလ်တရားသည် မတည်နိုင်ပေ။

“နီဝရဏအကြောင်း သိကောင်းစရာ”

နီဝရဏ-ဟူသည် မဖြစ်ရသေးသော ကုသိုလ်တရားတို့ ဖြစ်ပေါ်ရန်၊ ဖြစ်ပြီးသော ကုသိုလ်တရားတို့ တိုးပွားရန် အခွင့်မပေးဘဲ တားဆီးကန့်ကွက်တတ်သောတရား၊ ပိတ်ပင်ဖျက်ဆီးတတ်သောတရားတို့ကို ခေါ်ဆိုရလေသည်။ ပညာမျက်စိကိုလည်း ပိတ်ဆို့တတ်၏။ တနည်းအားဖြင့် သုဂတိနှင့် ဈာန် မဂ်ဖိုလ်စသော တရားများကို ပိတ်ပင်တားဆီးတတ်၏။ မှန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထို နီဝရဏတရားတို့ကို အကုသိုလ်အစုအပုံကြီးဟူ၍ အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် အကုသလရာသိသုတ်၌ ဟောတော်မူခဲ့လေသည်။

ထို နီဝရဏသည် ကာမစ္ဆန္ဒ နီဝရဏ၊ ဗျာပါဒ နီဝရဏ၊ ထိန-မိဒ္ဓ နီဝရဏ၊ ဥဒ္ဓစ္စ-ကုက္ကုစ္စ နီဝရဏ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ နီဝရဏ၊ အဝိဇ္ဇာ နီဝရဏ-ဟူ၍ ခြောက်ပါးရှိ၏။ တနည်းအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာ နီဝရဏ မပါဘဲ နီဝရဏငါးပါးဟုလည်း ဆိုကြ၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အဝိဇ္ဇာ နီဝရဏသည် ကျန်နီဝရဏငါးပါးနှင့် အတူတကွဖြစ်လေ့ရှိသောကြောင့် သီးခြားမဆိုခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ကာမစ္ဆန္ဒ ကား အားကြီးသော ရာဂပေတည်း။ ကာမဂုဏ်ငါးပါး၌ လွန်ကဲစွာ သာယာတပ်မက်သော ရာဂ(လောဘ) သည် ကာမစ္ဆန္ဒ နီဝရဏ မည်၏။ အလုံးစုံသော ဒေါသ (ကိုးပါး/ဆယ်ပါး)သည် ဗျာပါဒ နီဝရဏ မည်၏။ ထိနမိဒ္ဓနှစ်ပါးစုံသည် ထိနမိဒ္ဓ နီဝရဏ မည်၏။ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ နှစ်ပါးစုံသည် ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ နီဝရဏ မည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာ (ဘုရား၌, တရား၌, သံဃာ၌, သိက္ခာ၌, သံသရာရှေ့အစွန်း၌, နောက်အစွန်း၌, ရှေ့-နောက်အစွန်း၌, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ယုံမှားခြင်း ရှစ်ပါး)သည် ဝိစိကိစ္ဆာ နီဝရဏ မည်၏။ အဝိဇ္ဇာ (မောဟ) သည် အဝိဇ္ဇာ နီဝရဏ မည်၏။

ထိနနှင့်မိဒ္ဓသည် နာမ်တရားတို့၏ တွန့်ဆုတ်သည်၏အဖြစ်သို့ရောက်စေခြင်း ကိစ္စအားဖြင့်၎င်း၊ ပျင်းရိခြင်း ကိုယ်လက် တဆန့်ဆန့်ဖြစ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းအားဖြင့်၎င်း၊ အားထုတ်ခြင်း ဝီရိယ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်အားဖြင့်၎င်း တူကြသောကြောင့် နီဝရဏ တစ်ခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် ပေါင်း၍ ဆိုရသည်။ ထိုနည်းတူ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် ကုက္ကုစ္စသည် နာမ်တရားတို့၏

မငြိမ်မသက်သည်၏အဖြစ်သို့ရောက်စေခြင်း ကိစ္စအားဖြင့်၎င်း၊ ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်း၊ ဥစ္စာပြုန်းတီးခြင်းစသည်တို့ကြောင့် အထူးထူး အထွေထွေ ကြံစည်သော ဝိတက်ဟူသော အကြောင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ဧကဂ္ဂတာဟူသော သမာဓိ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်အားဖြင့်၎င်း တူကြ သောကြောင့် နီဝရဏတစ်ခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် ပေါင်း၍ ဆိုရသည်။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ဥပက္ကိလေသသုတ်တွင်လည်း မြတ်စွာဘုရားက သံ၊ ကြေး၊ ခဲမဖြူ၊ ခဲ၊ ငွေ တည်းဟူသော အညစ်အကြေးငါးမျိုးကြောင့် ညစ်နွမ်းနေသော ရွှေ၌ မနူးညံ့ မပျော့ ပျောင်းခြင်း၊ ထုနက်ခြင်းအမှု၌ မသင့်လျော် မခိုင်ခံ့ခြင်း၊ တလက်လက်ထွက်သော အရောင် မရှိခြင်း၊ ကျိုးပဲ့ပျက်စီးတတ်ခြင်း၊ အဆင်တန်ဆာပြုလုပ်၍ မရခြင်း-ဟူသော အပြစ်များဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထိုအညစ်အကြေးငါးမျိုးကင်းသော ရွှေ၌ကား ယင်းအပြစ် များ မရှိဘဲ လက်စွပ်၊ နားတောင်း၊ လည်ဆွဲ၊ ရွှေပန်းကုံး စသော တန်ဆာအထူး အဖြစ် ဖြင့် တန်ဖိုးတက်ရ၏။ ထို့အတူ ကုသိုလ်စိတ်၏ အညစ်အကြေးဖြစ်သော နီဝရဏတရား ငါးပါးကြောင့် စိတ်သည် မနူးညံ့ မပျော့ပျောင်းခြင်း၊ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာဟူသော ကောင်းသောအမှုတို့၌ မသင့်လျော် မခိုင်ခံ့ခြင်း၊ တလက်လက် အရောင်မထွက်ခြင်း၊ အာရုံ၌ ပျံ့နှံ့လွင့်ပါး ပျက်ပြားတတ်ခြင်း၊ အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခန်းခြင်းငှာ အကြောင်းမှန် နည်းမှန်အားဖြင့် အာရုံ၌ ကောင်းစွာ မတည်ခြင်း စသော အပြစ်များဖြင့် စွမ်းရည်သတ္တိကင်းမဲ့ရ၊ တန်ဖိုးမဲ့ရလေသည်။

ထို့ပြင် မြတ်စွာဘုရားသည် သံယုတ္တနိကာယ်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂံသံယုတ်၊ သာကစ္ဆဝဂ်၊ သင်္ဂါရဝ သုတ်၌လည်း နီဝရဏတရားတို့ကို ဥပမာများဖြင့် ဟောကြားထားပေသည်။ မြတ်စွာ ဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည်၌ သီတင်းသုံးနေစဉ် အခါတစ်ပါး၌ သင်္ဂါရဝ ပုဏ္ဏားသည် မြတ်စွာ ဘုရားထံမှောက် ရောက်ရှိလာကာ “တစ်ခါတရံ မန္တာန်တွေကို ကြာမြင့်စွာသော နေ့ညကာလ ပတ်လုံး ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ပါသော်လည်း ဉာဏ်၌မထင်ဖြစ်နေတတ်ပါ တယ်။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းသည် ဘာကြောင့်ပါလဲ အရှင်ဘုရား” “တစ်ခါတရံ မန္တာန်တွေကို ကြာမြင့်စွာသော နေ့ညကာလပတ်လုံး ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ခြင်း မရှိသော်လည်း ကျေကျေ ညက်ညက်နဲ့ မှတ်မိနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒါဘာကြောင့်ပါလဲ အရှင်ဘုရား”ဟူ၍ မေး လျှောက်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားက “ပုဏ္ဏား ချိပ်ရည်၊ နန္ဒင်းရည်၊ မဲညိုရေ စသည့် ဆိုးရည် အမျိုးမျိုးဖြင့် ရောနှောထားသောရေခွက်၌ မျက်နှာရိပ်ကို ရှုကြည့်သော် မမြင်နိုင်သကဲ့သို့ ကာမစ္ဆန္ဒ နီဝရဏဖြင့် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက် ခံရသောစိတ်ရှိသူသည် မိမိအကျိုး၊ သူတပါးအကျိုး၊ နှစ်ဦး စလုံး၏ အကျိုးစီးပွားကို မသိမမြင်နိုင်၊ မန္တန်တွေကို ကြာမြင့်စွာသော နေ့ညကာလ ပတ်လုံး ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ပါသော်လည်း ဉာဏ်၌ မထင် မေ့ပျောက်ခြင်း ဖြစ်ရလေ သည်”ဟူ၍ ဥပမာဖြင့် ရှင်းပြတော်မူသည်။

“ပုဏ္ဏား ထို့အပြင် နောက်အကြောင်းတစ်ခုသည်ကား မီးဖြင့် အပူပေး၍ ကျိုက်ကျိုက် ဆူပြီး ရေနွေးငွေ့အခိုးထနေသော ရေခွက်၌လည်း မျက်နှာရိပ်ကို ရှုကြည့်သော် မမြင်နိုင် သကဲ့သို့ ဗျာပါဒ နီဝရဏဖြင့် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသောစိတ်ရှိသူသည် မိမိအကျိုး၊ သူတပါး အကျိုး၊ နှစ်ဦးစလုံး၏ အကျိုးစီးပွားကို မသိမမြင်နိုင်၊ မန္တန်တွေကို ကြာမြင့်စွာသော နေ့ညကာလပတ်လုံး ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ပါသော်လည်း ဉာဏ်၌ မထင် မေ့ပျောက် နေခြင်းဖြစ်ရလေသည်”ဟူ၍ ဒုတိယ ဥပမာဖြင့်လည်း ရှင်းပြတော်မူသည်။

“ပုဏ္ဏား ထို့အပြင် နောက်အကြောင်းတစ်ခုသည်ကား ရေမှော်၊ရေညိုဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ် သော ရေခွက်၌ လည်း မျက်နှာရိပ်ကို ရှုကြည့်သော် မမြင်နိုင်သကဲ့သို့ ထိန-မိဒ္ဓ နီဝရဏ ဖြင့် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသော စိတ်ရှိသူသည် မိမိအကျိုး၊ သူတပါးအကျိုး၊ နှစ်ဦးစလုံး၏ အကျိုးစီးပွားကို မသိမမြင်နိုင်၊ မန္တန်တွေကို ကြာမြင့်စွာသော နေ့ညကာလပတ်လုံး ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ပါသော်လည်း ဉာဏ်၌ မထင် မေ့ပျောက်နေခြင်း ဖြစ်ရလေသည်” ဟူ၍ တတိယ ဥပမာဖြင့်လည်း ရှင်းပြတော်မူသည်။

“ပုဏ္ဏား ထို့အပြင် နောက်အကြောင်းတစ်ခုသည်ကား လေတိုက်ခံရသဖြင့် မငြိမ်မသက် လှုပ်ရှားနေသော ရေလှိုင်းထနေသော ရေခွက်လည်း မျက်နှာရိပ်ကို ရှုကြည့်သော် မမြင်နိုင် သကဲ့သို့ ဥဒ္ဓစ္စ-ကုက္ကုစ္စ နီဝရဏဖြင့် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသော စိတ်ရှိသူသည် မိမိအကျိုး၊ သူတပါးအကျိုး၊ နှစ်ဦး စလုံး၏ အကျိုးစီးပွားကို မသိမမြင်နိုင်၊ မန္တန်တွေကို ကြာမြင့်စွာ သော နေ့ညကာလပတ်လုံး ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ပါသော်လည်း ဉာဏ်၌ မထင် မေ့ပျောက် နေခြင်း ဖြစ်ရလေသည်”ဟူ၍ စတုတ္ထ ဥပမာဖြင့်လည်း ရှင်းပြတော်မူသည်။

“ပုဏ္ဏား ထို့အပြင် နောက်အကြောင်းတစ်ခုသည်ကား ရွံ့ညွန်ဖြင့် နောက်ကျနေသော အမှောင်ထဲတွင် ချထားအပ်သော ရေခွက်၌လည်း မျက်နှာရိပ်ကို ရှုကြည့်သော် မမြင်နိုင်

သကဲ့သို့ ဝိစိကိစ္ဆာ နီဝရဏဖြင့် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသော စိတ်ရှိသူသည် မိမိအကျိုး၊ သူတပါးအကျိုး၊ နှစ်ဦး စလုံး၏ အကျိုးစီးပွားကို မသိမမြင်နိုင်၊ မန္တာန်တွေကို ကြာမြင့်စွာသော နေ့ညကာလပတ်လုံး ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ပါသော်လည်း ဉာဏ်၌ မထင်မေ့ပျောက်နေခြင်း ဖြစ်ရလေသည်” ဟူ၍ ပဉ္စမ ဥပမာဖြင့်လည်း ရှင်းပြတော်မူသည်။

“နီဝရဏတရားတို့ကို ဖယ်ရှားနည်း”

ဤသို့ဆိုလျှင် ထိုနီဝရဏတရားတို့ကို အဘယ်သို့ ဖယ်ရှားရပါမည်နည်း? နီဝရဏတရားတို့ကို ဖယ်ရှားလိုလျှင် နီဝရဏတရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းအကြောင်းနှင့် ငြိမ်းပျောက်ခြင်းအကြောင်းတို့ကို ပထမဆုံး နားလည်အောင်ကြိုးစားသင့်ပေသည်။ ထိုတရားတို့ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဒီဃနိကာယ်၊ မဟာဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၊ ဓမ္မာနုပဿနာ နီဝရဏအပိုင်း၏ အဖွင့်၌ အောက်ပါအတိုင်း ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

တကယ်အရှိဖြစ်သော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ (ရုပ်နာမ်)အာရုံ၌ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ၊ သုဘ-ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းသည် အယောနိသော မနသိကာရ မည်၏။ ဤ အယောနိသော မနသိကာရကြောင့် မဖြစ်သေးသော ကာမတ္တန္တ နီဝရဏဖြစ်တတ်သည်။ တကယ် အမှန်အရှိဖြစ်သော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ (ရုပ်နာမ်)အာရုံ၌ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ-ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းသည် ယောနိသော မနသိကာရ မည်၏။ ဤ ယောနိသော မနသိကာရကြောင့် ဖြစ်ပြီးသော ကာမတ္တန္တ နီဝရဏ ငြိမ်းပျောက်သည်။ တနည်းကား (၁) အသုဘဆယ်ပါး အာရုံကို သင်ယူ၍ အာရုံပြုရမည်၊ (၂) အသုဘ ဘာဝနာကို ပွားရမည်၊ (၃) စက္ခုစသော ဣန္ဒြေခြောက်ပါး၌ အကုသိုလ်မဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက်ရမည်၊ (၄) ဘောဇဉ်အတိုင်းအရှည်သိ၍ လေးငါးလုပ်လျော့စားကာ ရေသောက်ရမည်၊ (၅) အသုဘ ဘာဝနာ ပွားလေ့ရှိသော မိတ်ဆွေကောင်းကို မှီဝဲရမည်၊ (၆) အသုဘ ဘာဝနာနှင့် စပ်သော စကားကို ပြောဆို ဆွေးနွေးလေ့ရှိရမည်။ ဤတရားခြောက်ပါးသည် ကာမတ္တန္တ နီဝရဏကို ပယ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။

“တင့်တယ်ဟန်အား၊ ရှုစဉ်းစား၊ ဖြစ်ပွား ကာမတ္တန်။

မတင့်တယ်အား၊ ရှုစဉ်းစား၊ ပယ်ရှား ကာမတ္တန်။

မမြဲတာကို၊ မြဲသည်ဟု ရှုတာက၊ အယောနိသော မနသိကာရ။

မမြဲတာကို၊ မမြဲသည်ဟု ရှုတာက၊ ယောနိသော မနသိကာရ။
ဆင်းရဲကို၊ ချမ်းသာဟု ရှုတာက၊ အယောနိသော မနသိကာရ။
ဆင်းရဲကို၊ ဆင်းရဲဟု ရှုတာက၊ ယောနိသော မနသိကာရ။
ငါကောင်မဟုတ်တာကို၊ ငါကောင်ဟု ရှုတာက၊ အယောနိသော မနသိကာရ။
ငါကောင် မဟုတ်တာကို၊ ငါကောင်မဟုတ်ဟု ရှုတာက၊ ယောနိသော မနသိကာရ။
မတင့်တယ်တာကို၊ တင့်တယ်သည်ဟု ရှုတာက၊ အယောနိသော မနသိကာရ။
မတင့်တယ်တာကို၊ မတင့်တယ်သည်ဟု ရှုတာက၊ ယောနိသော မနသိကာရ။
ရွံ့ဖွယ်ထင်စေ၊ ပွားလျက်နေ၊ ဣန္ဒြေစောင့်စည်းရာ။
စားသောက်တိုင်းရှည်၊ မိတ်ကောင်းစေ၊ ပြောလေ သင့်လျော်သာ။
ကာမစ္ဆန္တ၊ ပယ်ကြောင်းပြ၊ ခြောက်ဝ အဋ္ဌကထာ။” (မဟာစည်ဆရာတော်)

ဒေါသဖြစ်စရာ အာရုံ၌ အယောနိသော မနသိကာရ (=မသင့်မတင့် နှလုံးသွင်းခြင်း) ကြောင့် ဗျာပါဒဖြစ်တတ်သည်။ မေတ္တာဖြစ်စရာအာရုံ၌ ယောနိသော မနသိကာရ (=သင့်တင့်စွာ နှလုံးသွင်းခြင်း)ကြောင့် ဗျာပါဒငြိမ်းပျောက်၏။ တနည်းကား (၁) မေတ္တာ အာရုံကို သင်ယူ၍ အာရုံပြုရမည်၊ (၂) မေတ္တာဘာဝနာ ပွားရမည်၊ (၃) ကမ္မဿကတာကို ဆင်ခြင်ရမည်၊ (၄) ပဋိသင်္ခါန (ဆင်ခြင်မှု)များစွာပြုရမည်၊ (၅) မေတ္တာပွားလေ့ ရှိသော မိတ်ဆွေကောင်းကို မှီဝဲရမည်၊ (၆) မေတ္တာနှင့်စပ်သောစကားကို ပြောဆို ဆွေးနွေးရမည်။ ဤတရားခြောက်ပါးသည် ဗျာပါဒ နိဝရဏကို ပယ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။

“စိတ်ဆိုးဖွယ်များ၊ ရှုစဉ်းစား၊ ဖြစ်ပွား ဗျာပါဒ။

မေတ္တာတရား၊ ရှေးရှုပွား၊ ပယ်ရှား ဗျာပါဒ။

မေတ္တာထင်စေ၊ ပွားလျက်နေ၊ ရှုလေ ကံဥစ္စာ။

ဆင်ခြင်များစေ၊ မိတ်ကောင်းစေ၊ ပြောလေ သင့်လျော်သာ။

ဗျာပါ ဒေါသ၊ ပယ်ကြောင်းပြ၊ ခြောက်ဝ အဋ္ဌကထာ။” (မဟာစည်ဆရာတော်)

ပျင်းရိခြင်း၊ အစာရစ်ခြင်း၊ စိတ်တွန့်တိုခြင်း-စသည်တို့၌ အယောနိသော မနသိကာရ
ကြောင့် ထိန-မိဒ္ဓ ဖြစ်တတ်သည်။ ဝီရိယ၌ ယောနိသော မနသိကာရကြောင့် ထိန-မိဒ္ဓ
ငြိမ်းပျောက်သည်။ တနည်းကား (၁) အစာလွန်ခြင်း၌ အပြစ်ရှု၍ လျှော့စားရမည်။ (တရား
နှလုံးသွင်းသောအခါ လေးငါးလုပ် လျှော့စား၍ ရေသောက်ပါ။) (၂) ဣရိယာပုထံ လေးပါး
ကို ပြောင်းလွှဲပေးရမည်။ (၃) မီးရောင်၊ နေလ နက္ခတ်ရောင်-စသော အရောင်အလင်းကို
နှလုံးသွင်းရမည်။ (၄) လွင်တီးခေါင်၌ နေရမည်။ (၅) ထိန-မိဒ္ဓကင်းသော မိတ်ဆွေ
ကောင်းကို မှီဝဲရမည်။ (၆) အိပ်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်သော ဓုတင်-စသည်နှင့် စပ်သော
စကားကို ပြောဆိုဆွေးနွေးရမည်။ ဤတရားခြောက်ပါးသည် ထိန-မိဒ္ဓ နိဝရဏကို
ပယ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။

“ပျင်းရိဖွယ်များ၊ ရှုစဉ်းစား၊ ဖြစ်ပွား ထိုင်းမှိုင်းမှု။

လုံ့လသုံးပါး၊ နှစ်လုံးထား၊ ပယ်ရှား ထိုင်းမှိုင်းမှု။

အစားလွန်ကြည့်၊ နေထိုင်ပြင်၊ ဆင်ခြင် ရောင်လင်းမှာ။

လွင်ပြင်မှာနေ၊ မိတ်ကောင်းစေ၊ ပြောလေ သင့်လျော်သာ။

ထိန မိဒ္ဓ၊ ပယ်ကြောင်းပြ၊ ခြောက်ဝ အဋ္ဌကထာ။” (မဟာစည်ဆရာတော်)

စိတ်မငြိမ်သက်ခြင်း၌ အယောနိသော မနသိကာရကြောင့် ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ ဖြစ်တတ်သည်။
စိတ်ငြိမ်သက်သော သမာဓိ၌ ယောနိသော မနသိကာရကြောင့် ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ ငြိမ်း
ပျောက်သည်။ တနည်းကား (၁) ပါဠိ အဋ္ဌကထာသင်၍ ဗဟုဿုတ ရှိစေရမည်။ (၂) အပ်၊
မအပ် မေးမြန်းလေ့ရှိရမည်။ (၃) ဝိနည်းကျင့်ဝတ်၌ လိမ်မာကျွမ်းကျင်ရမည်။ (၄) မထေရ်
ကြီးတို့ထံ ဆည်းကပ်လေ့ရှိရမည်။ (၅) ကျင့်ဝတ်၌ ကျွမ်းကျင်သော မိတ်ဆွေကောင်းကို
မှီဝဲရမည်။ (၆) အပ်၊ မအပ်နှင့်စပ်သောစကားကို ပြောဆိုဆွေးနွေးရမည်။ ဤတရား
ခြောက်ပါးသည် ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ နိဝရဏကို ပယ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။

“ပူပန်ဖွယ်များ၊ ရှုစဉ်းစား၊ ဖြစ်ပွား ပျံ့-ပူပန်။

ငြိမ်းအေးတရား၊ ရှုပွားများ၊ ပယ်ရှား ပျံ့-ပူပန်။

များစွာ ကြားမြင်၊ မေးမြန်းလျှင်၊ ကျွမ်းကျင် ဝိနည်းမှာ။

ကြီးသူမှီနေ၊ မိတ်ကောင်းစေ၊ ပြောလေ သင့်လျော်သာ။

ပျံ့လွင့်ပူပန်၊ ပယ်ကြောင်းမှန်၊ ခြောက်တန် ဋ္ဌ-မိန့်မှာ။” (မဟာစည်ဆရာတော်)

အာရုံကို မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း၌ အယောနိသော မနသိကာရကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်တတ်သည်။ ကုသိုလ် စသော တရားတို့၌ ယောနိသော မနသိကာရကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာ ငြိမ်းပျောက်သည်။ တနည်းကား (၁) ဗဟုသုတ ရှိစေရမည်၊ (၂) ရတနာသုံးပါးနှင့်စပ်၍ မေးမြန်းလေ့ရှိရမည်၊ (၃) ဝိနည်းကျင့်ဝတ်၌ လိမ်မာကျွမ်းကျင်ရမည်၊ (၄) ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်ကျေးဇူး၌ သက်ဝင် ယုံကြည်ခြင်း များရမည်၊ (၅) သဒ္ဓါတရားအားကြီးသော မိတ်ဆွေကောင်းကို မှီဝဲရမည်၊ (၆) ရတနာသုံးပါးဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့်စပ်သော စကားကို ပြောဆိုဆွေးနွေးရမည်။ ဤတရားခြောက်ပါးသည် ဝိစိကိစ္ဆာ နီဝရဏကို ပယ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။

“မယုံဖွယ်များ၊ တွေးစဉ်းစား၊ ယုံမှားဖြစ်တတ်သည်။

ကုသိုလ်စသား၊ ရှုပိုင်းခြား၊ ယုံမှား ကင်းပျောက်သည်။

များစွာ ကြားမြင်၊ မေးမြန်းလျှင်၊ ကျွမ်းကျင် ဝိနည်းမှာ။

ဆုံးဖြတ်များပေ၊ မိတ်ကောင်းစေ၊ ပြောလေ သင့်လျော်သာ။

ယုံမှားပယ်ရန်၊ ကြောင်းခြောက်တန်၊ ထုတ်ပြန် အဋ္ဌကထာ။” (မဟာစည်ဆရာတော်)

နီဝရဏတရားတို့၏ တိုက်ရိုက်ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ကား ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ-ဟူသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးတို့တည်း။ ဤ၌ ဈာန်၏အဓိပ္ပါယ်မှာ “စိုက်စိုက်စူးစူး၊ အထူးမြဲမြံ၊ ရှုအားသန်၊ ဈာန်ဟုခေါ်သတတ်” ဟူသော လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏လင်္ကာ နှင့် “စူးစိုက်သမှု၊ ကပ်၍ရှု၊ ဈာန်ဟုခေါ်ဝေါ်သည်” ဟူသော မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏လင်္ကာအတိုင်း ဆိုင်ရာကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတို့၌ စူးစိုက်မှု စွမ်းအားတည်း။ “သမထ-ဈာန်၊ ဝိပဿ-ဈာန် နှစ်တန်ကွဲပြားသည်” ဆိုသည့်အတိုင်း သမထအာရုံ၌ စူးစိုက်မှု၊ ဝိပဿနာအာရုံ၌ စူးစိုက်မှု ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ “တည်ငြိမ်ရုံမျှ၊ ရှုနေက၊ သမထ-ဈာန် ခေါ်သည်” ဆိုသည့်အတိုင်း သမထ အာရုံ(တစ်မျိုးမျိုး)၌ တည်ငြိမ်နေရုံ စူးစိုက်ခြင်းကို သမထ-ဈာန် ခေါ်ရသည်။ “လက္ခဏာသုံးရပ်၊ ရှုသိမှတ်၊ ဝိပဿ-ဈာန် ခေါ်သည်” ဆိုသည့်အတိုင်း အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာသုံးရပ်ကို စူးစိုက်ရှုမှတ်၍

သိနေခြင်းကို ဝိပဿနာစွာရှာဖွေနိုင်ပါသည်။ သမထ-စွာန်၊ ဝိပဿနာစွာန်တို့၌ပါဝင်သော ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ-ဟူသော စွာန်အင်္ဂါငါးပါးတို့ဖြင့် နိဝရဏတရား တို့ကို ပယ်ရှားနိုင်ပေသည်။

ကာမစ္ဆန္တ နိဝရဏကို ဧကဂ္ဂတာဖြင့်၎င်း၊ ဗျာပါဒ နိဝရဏကို ပီတိဖြင့်၎င်း၊ ထိန-မိဒ္ဓ နိဝရဏကို ဝိတက်ဖြင့်၎င်း၊ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ နိဝရဏကို သုခဖြင့်၎င်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာ နိဝရဏကို ဝိစာရဖြင့်၎င်း ပယ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။

ထို့ပြင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဒီဃနိကာယ်၊ သီလက္ခန္ဓဝဂ်၊ သာမညဖလသုတ်၌ နိဝရဏ တရားတို့ကို ပယ်ရှားနည်းကို ညွှန်ပြရာတွင်လည်း ဥပမာများဖြင့် ကာမစ္ဆန္တ နိဝရဏ နှိပ်စက်ခံရသူကို ကြွေးမြီတင်သူနှင့်တူကြောင်း၊ ဗျာပါဒ နိဝရဏ နှိပ်စက်ခံရသူကို ရောဂါ စွဲကပ်ခံနေရသူနှင့်တူကြောင်း၊ ထိန-မိဒ္ဓ နိဝရဏ နှိပ်စက်ခံရသူကို အချုပ်အနှောင်ခံနေ သူနှင့်တူကြောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ နိဝရဏ နှိပ်စက်ခံရ သူကို ကျွန်ဖြစ်နေသူနှင့်တူကြောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာ နိဝရဏ နှိပ်စက်ခံရသူကို လမ်းဆုံလမ်းခွဲ၌ ဘယ်လမ်း လိုက်ရမည်ကို ဝေခွဲမရ သူနှင့်တူကြောင်း ဟောတော်မူခဲ့ပေသည်။

“နှစ်သက်လိုချင်၊ ကြွေးမြီတင်၊ အလျင် ပယ်ဖျောက်လေ။

စိတ်ပျက်စိတ်ဆိုး၊ ရောဂါမျိုး၊ နှိမ်ချိုး ပယ်ဖျောက်လေ။

ထိုင်းမှိုင်း ပျင်းရိ၊ ချုပ်နှောင်မိ၊ မှတ်သိ ပယ်ဖျောက်လေ။

ပျံ့လွင့် ပူပန်၊ သူ့ကျွန်ခံ၊ အမြန် ပယ်ဖျောက်လေ။

ယုံမှား ဒွိဟ၊ လမ်းနှစ်ခွ၊ တွေ့က ပယ်ဖျောက်လေ။” (မဟာစည်ဆရာတော်)

ထို့ကြောင့် ဤခန္ဓာ တောင်ပို့ထဲမှ တူးဖော်ဖယ်ရှားရမည့်အရာများမှာ ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာ နှင့် နိဝရဏတရားတို့ဖြစ်ကြောင်း သိနားလည်၍ဖယ်ရှားကြပြီး မိမိတို့ရထားသည့် ဘဝ ခန္ဓာထဲမှ တန်ဖိုးရှိသော သူတော်ကောင်းတရားများကို ထုတ်ယူနိုင်ကြသဖြင့် မီး(၁၁)ပါး တို့၏ အမြဲလောင်မြိုက်ခြင်းကိုခံနေရခြင်းမှ လွတ်ရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရယူနိုင်ကြပါစေ။